

VERKIEZINGSPROGRAMMA SLUIS 2018-2022

Het kan anders. Ook in de Gemeente Sluis.

Beste lezer,

Dank voor uw interesse in ons partijprogramma. Voor GroenLinks is het 16 jaar geleden dat we meededen aan de gemeenteraadsverkiezingen in de gemeente Sluis. Nu is er een nieuwe ploeg met een nieuwe stem voor de duurzame ontwikkeling van onze streek.

Als kandidaat voor de raad ga je anders kijken naar je omgeving. Als deel van de voorbereidingen op de verkiezingen hebben we gezamenlijk een visiedocument geschreven. Daar hadden we behoefte aan; een duidelijke visie op de stand van zaken in de gemeente en de gewenste toekomst.

Dat 'Visie-document' beslaat de eerste bladzijden van dit document. Daarin hebben we ons zelf vragen gesteld en overwegingen geformuleerd.

Pagina's 4 t/m 11

Daarna hebben we kort een aantal speerpunten geformuleerd en toegelicht.

Onze speerpunten in dit basisprogramma zijn:

1. Ontwikkelen van een duurzame politiek
2. Zorg voor een duurzame samenleving
3. Economische duurzaamheid in een circulaire economie
4. Een duurzame toekomst door aandacht voor jongeren en cultuur

Pagina 12

Tot slot hebben we als onze standpunten en aandachtspunten nog eens uitgewerkt volgens het 'spoorboekje' dat GroenLinks ons biedt. Het voordeel van een landelijke partij is immers dat je kunt samenwerken en leren van elkaar.

Dat programma is opgebouwd uit drie hoofdstukken.

Pagina's 13 t/m 30

U kunt lezen hoe we ons hebben voorbereid en welke vragen we ons gesteld hebben. En u zult ook zien dat we nog niet alle antwoorden hebben.

Die willen we samen met u vinden in een open discours. Daar kunt u ons op aanspreken.

Veel leesplezier namens GroenLinks Sluis,

Jack Puyenbroek - Groede, lijstrekker.
Karen Klein-Hesselink - Waterlandkerkje,
Willy de Houck - Waterlandkerkje,
Willem van Vliet – Breskens,
Lidy Durenkamp-Martens – Aardenburg,
Jaap Butter – Hoofdplaat,
Evert Hermans – Oostburg,
Rien Hillebrand – Schoondijke.

Inhoud

GROENLINKS en SLUIS – EEN VISIE	4
Waar staan we ?	5
Sluis in de toekomst?	6
Een duurzame toekomst	6
Communicatie als beleidsinstrument	7
Een gemeente met voorbeeldfunctie	8
‘Voor mekaar’ is onze leuze voor participatie	10
Naar de Toekomst	11
SPEERPUNTEN VOOR 2018-2022	12
Uitgebreid en puntsgewijs programma	13
Hoofdstuk 1 De sociale gemeente	13
Jeugdbeleid.....	14
Onderwijs	15
Sport	16
Duurzame economie en werk	16
Inkomen en uitkering	17
Participatie en werkgelegenheid.....	18
Zorg en Welzijn.....	18
Duurzaam wonen	19
Hoofdstuk 2 De groene gemeente	20
Schone en gezonde leefomgeving.....	21
Verkeer en vervoer.....	22
Natuur en groen	23
Klimaat en energie.....	24
Dierenwelzijn.....	25
Hoofdstuk 3 De open gemeente	26
Diversiteit: iedereen is anders.....	27
Kunst en cultuur	27
Openbare orde en veiligheid	28
Internationaal.....	28
De gemeente en haar inwoners	29
De gemeentelijke organisatie.....	30

GROENLINKS en SLUIS – EEN VISIE

Goed(e) Link voor de Toekomst

GroenLinks staat voor een samenleving waarin de zorg voor elkaar en onze natuurlijke omgeving centraal staat. Waarin het belang van allen en een lange-termijn denken overheerst.

Een wereld waarin een circulaire economie in dienst staat van mensen en waarin respectvol wordt omgegaan met dieren, planten en natuurlijke hulpbronnen.

Wij allen zijn tijdelijke beheerder van onze omgeving en houden de focus op de toekomstige generaties.

Voor het eerst staat GroenLinks dit jaar in heel Zeeuws-Vlaanderen op de gemeentelijke kieslijst. Voor de leden betekent het pionierswerk; met een Goed Linkse blik naar lokale problemen kijken.

Er zijn veel problemen die niet door een gemeenteraad opgelost kunnen worden. Veel beleid wordt op provinciaal, landelijk en in EU-verband bepaald. Een gemeente kan, door middel van haar beleid, de ontwikkelingen wel steunen en specifieke invulling geven bij lokale vraagstukken.

Duurzaamheid wordt anno 2018 door zowat alle politieke partijen in Sluis omarmd. Maar toch missen de leden van GroenLinks een duidelijke toekomstvisie op een duurzaam sociaal- en politiek beleid. In dit programma formuleren we een gewenste toekomst gebaseerd op een aantal centrale waarden in ons denken. Solidariteit en inclusief denken vertalen we naar zorg en onderwijs en een nieuwe manier om de burger te betrekken bij de politieke besluitvorming. GroenLinks heeft niet alle antwoorden op de huidige en toekomstige problemen. Wel staat voor ons vast dat betrokkenheid van allen nodig is om in de toekomst tot de beste oplossing en aanpak te komen van lokale problemen en kansen. Daarbij speelt de waarde van een circulair gebruik van natuurlijke grondstoffen voor ons een belangrijke rol. De wereld is er voor ons om haar beter achter te laten voor volgende generaties.

Waar staan we ?

Vijftig jaar geleden waarschuwde een groep vooraanstaande wetenschappers, bekend als de Club van Rome, ons voor de eindigheid van grondstoffen en de gevaren van teveel CO₂ in ons milieu, de uitputting van de grond, de oneerlijke ontwikkelingskansen van de 1^e, 2^e en 3^e wereld, overbevolking en de waarschijnlijkheid van grote internationale migratiestromen. Om maar een paar van de hedendaagse problemen te noemen.

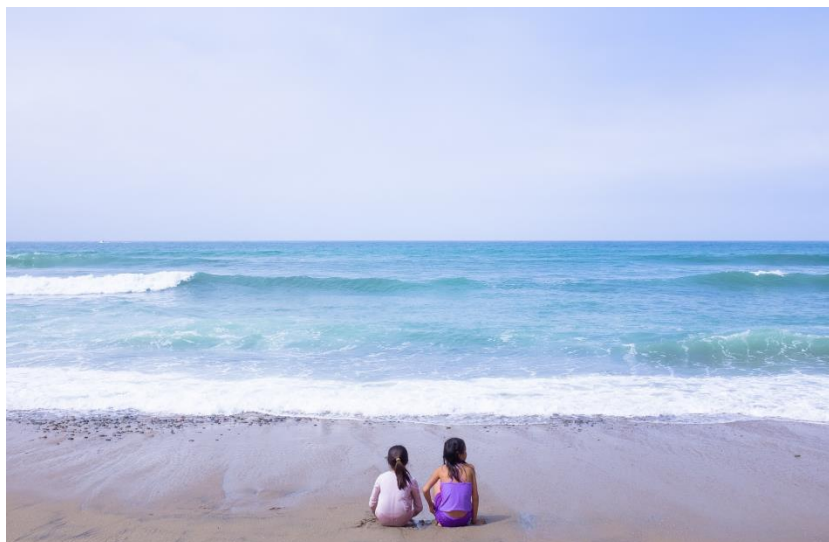
Zij lieten berekeningen maken door het Massachusetts Institute of Technology en legden hun bevindingen vast in het rapport “Grenzen aan de groei”.

De jaren erna is onze welvaart enorm gegroeid en hebben we een verzorgingsstaat gebouwd die zijn gelijke niet kende. Echter, na de val van de muur in 1989 omarmden politici massaal het marktdenken als ultiem middel om een gewenste toekomst te creëren. Ideologische veren werden afgeschud en de verzorgingsstaat werd omgebouwd tot een privatiserende samenleving. De markt, bedoeld als een middel om een doel te bereiken, lijkt zelf tot doel te zijn verheven. In de zorg en het onderwijs is de nadruk komen te liggen op regels en verantwoording voor de boekhouders van de ‘markt’. En voor de mensen die niet mee kunnen in die ontwikkeling hebben we voedselbanken opgericht. Onze centrale waarden: solidariteit en inclusief denken, herkennen we niet in veel van het gevoerde beleid. Economisch denken lijkt onze levensloop te bepalen maar is niet wat wij voor ogen hebben bij de gewenste weg die leidt tot zelfbewuste ontwikkeling van participerende burgers. Verantwoordelijkheid kunnen en willen nemen voor je eigen toekomst staat (ook) centraal in ons programma. Maar economische groei en grotere winsten zijn voor ons geen centrale waarden of doelen voor de toekomst. Goed is soms goed genoeg. Het groots mogelijke geluk voor zoveel mogelijk mensen lijkt ons een beter uitgangspunt voor ons denken over de gewenste toekomst.

Het overheersend marktdenken heeft ook in Sluis gevolgen voor de wijze waarop toerisme wordt ontwikkeld en landbouw wordt bedreven.

Anno 2017 heeft een groep geëngageerde inwoners uit het landje van Cadzand het manifest New Babylon gepresenteerd. Daarin beschrijven ze op basis van trendanalyses een toekomstbeeld van de Zwinregio zoals die in 50 jaar zou kunnen ontstaan. Ze zien kansen om onze gemeente zich te laten ontwikkelen als een ‘Blue Zone’; een gebied waar mensen lang en gezond leven in een sociaal-economische gebalanceerde omgeving waarin kwaliteit en leefbaarheid centraal staan en een manier van leven is geworden. Dat beeld van de toekomst klinkt ons als muziek in de oren. Die toekomst is voor ons een gewenste toekomst. Maar hoe komen we daar?

GroenLinks stelt dat wij daar alleen zullen komen als gestuurd wordt op waarden, grenzen in acht worden genomen en “groei-denken” wordt vervangen door stabilisatie en circulair economisch handelen.

Sluis in de toekomst?

Hoe zou zo'n 'Blue Zone' er uit kunnen zien? Dat weten we natuurlijk niet maar we kunnen wel proberen eens schets te maken.

De grens met België is verder vervaagd en West Zeeuws Vlaanderen is deel van de groene en landelijke regio die omringd wordt door de stedelijke gebieden van Brugge en Gent en de havens van Oostende, Terneuzen en Gent. Het is een gebied waar het goed leven is, waar de economie haar basis heeft in duurzame landbouw en toerisme, en waar lokale ondernemers hun aanbod richten op de vraag in de streek en in de omringende stedelijke gebieden. De ontwikkeling naar biologische bedrijfsvoering in de landbouw heeft doorgezet.

Het niveau van onderwijs, zorg en mobiliteit is goed: op maat en bereikbaar voor iedereen die er gebruik van wil of moet maken. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van wat de zich steeds sneller ontwikkelende technologie te bieden heeft, zoals een dicht netwerk van op afroep beschikbaar en zelfrijdend openbaar vervoer.

De bewoners voelen zich thuis in de streek en kunnen zich volop ontplooiën in onderwijs, op het gebied van ondernemerschap en in de kunst. De bewoner is betrokken bij het aanpakken van lokale problemen en speelt een rol in de besluitvorming. De sociale cohesie is groot en veerkrachtig, terwijl de gemeenschap open staat voor nieuwe bewoners die ook daarom voor de streek kiezen.

Een duurzame toekomst

De landbouw is en blijft een belangrijke sector in de gemeente Sluis. Op het gebied van duurzaamheid is er de afgelopen decennia grote vooruitgang geboekt, vooral dankzij Europese regelgeving betreffende het gebruik van mest en pesticiden. Maar er is nog een lange weg te gaan voordat er sprake is van een werkelijke duurzame sector. Over de wijze waarop landbouw een beroep doet op onze aarde, beslist de gemeenteraad niet. Daarover moet GroenLinks nationaal en internationaal afspraken zien te maken. Dat er, voor de bevordering van biodiversiteit, naast akkers en sloten bloemen- en kruidenstroken worden gecreëerd is wel een zaak waar we ons gemeentelijk voor in kunnen zetten. We weten onze partijgenoten in de Provinciale Staten aan onze kant.

Een duurzame economie gaat hand in hand met een gezonde ecologie. Als voorbeeld noemen we hier het gebruik van circulaire bouwstoffen. Een manier van bouwen die de gemeente actief kan bevorderen met haar vergunningenbeleid. Zo zou afbraak van gebouwen in de toekomst niet langer een aanslag op grondstoffen en het milieu zijn omdat bouwstoffen worden hergebruikt.

Dat betekent dat reeds in de ontwerpfase rekening wordt gehouden met toekomstig onderhoud en verwijdering. Een vorm van circulair denken die bijvoorbeeld aanpassing of vernieuwing van de vele recreatiewoningen in onze regio, aan een wellicht gewijzigde vraag van de markt in de toekomst, beter mogelijk maakt.

Toerisme is en blijft de tweede economische pijler van de gemeente. Duurzaamheid betekent dat bezoekers blijven komen vanwege de primaire aantrekkingskracht van de streek: de onbedorven kust en het rustige en groene achterland met haar schilderachtige kreken, dijken en landerijen. De uitdaging is om een goede balans te behouden tussen de wens om meer toeristen te trekken en de waarde van het landschap in tact te houden. Gedurende de afgelopen decennia is er hard gewerkt, samen met de Provincie, het waterschap en milieu organisaties, om tot een evenwichtige ontwikkeling te komen waaraan voldaan wordt aan de eisen van kustbescherming en waterbeheer, en aan de wensen van natuurontwikkeling en recreatie. Laten we die ontwikkeling op deze manier doorzetten en voorkomen dat het 'markt denken' in de toeristische sector de overhand neemt. Zo kan de gemeente Sluis op een eigen wijze straks de landelijk vastgestelde Kustvisie invullen en nieuwe initiatieven in het landelijk gebied ondersteunen.

Communicatie als beleidsinstrument

Voor de gewenste inrichting van onze gemeente hebben we duurzame sociale- en politieke relaties nodig. Betrokkenheid van alle inwoners is de enige garantie voor een breed draagvlak van te voeren beleid.

Duurzame relaties vereisen transparantie. Transparantie van politieke besluitvormingsprocessen willen we vergroten door gerichte informatiewinning en beargumenteerde besluitvorming. Continue gedachtewisseling tussen alle betrokkenen willen we bevorderen door het ondersteunen en versterken van de rol van kernraden. Dus moeten op termijn de bestuurders van dorps- en stadsraden een democratische legitimiteit krijgen, zodat ze een nog belangrijker rol kunnen vervullen bij het betrekken van de inwoners bij de vormgeving van hun kernen. Ook de vorming van een permanente jeugdraad zien we in dat licht.

Het ontwikkelen van communicatie als beleidsinstrument sluit ook aan bij de nieuwe toetsstenen die moeten worden ontwikkeld voor de invoering van de nieuwe omgevingswet in 2021. De rol van het gemeentebestuur bij de toekenning van vergunningen die nodig zijn in het kader van de omgevingswet verandert over drie jaar drastisch en wezenlijk! Het uitgangspunt van de wet is dan dat een bestuur de

gevraagde vergunning verleend, mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Eén belangrijke voorwaarde wordt dat de afstemming en communicatie met alle betrokkenen goed is geweest. Hoe dat zal worden bepaald is van doorslaggevend belang bij de inrichting van onze streek vanaf 2021. Grote projectontwikkelaars kunnen adviesbureaus en lobbyisten inhuren. Maar voor de gewone burger is dat geen optie. Het bestuur zal die nieuwe toetsstenen de komende raadsperiode moeten ontwikkelen.

Een gemeentebestuur heeft in de optiek van GroenLinks vooral een faciliterende taak. Ze moet het democratisch systeem versterken zodat alle meningen van betrokken burgers worden gehoord en alle belangen expliciet worden gewogen. Goede communicatieprocessen vormen daarbij de ruggengraat van bestuur. De betrokkenheid versterken van zogenaamde kernraden is één manier waarop we dat willen bereiken. Het invoeren van een ander raadsinformatiesysteem is een tweede. Een vorm van inspraak waarbij betrokken specialisten en leken worden geraadpleegd over beleid voordat het vorm krijgt in besluiten. Het komt volgens ons de kwaliteit van het beleid ten goede en vormt de basis van het discours dat continue moeten worden gevoed.

Participatie krijgt in onze gemeente anno nu vorm door de inbreng van dorps- en stadsraden. En natuurlijk zijn er de commissievergaderingen van de gemeenteraad die openbaar zijn en waar u spreektijd kunt aanvragen. Maar de gemeenteraad zou, voor wat betreft haar informatievoorziening, minder afhankelijk moeten worden van het college van burgemeester en wethouders.

Vanzelfsprekend hoort bij de versterking van kernraden en het invoeren van een ander raadsinformatiesysteem een passend budget.

Een gemeente met voorbeeldfunctie

Dat de gemeente een voorbeeldfunctie vervult, lijkt vanzelfsprekend maar is het niet. De verduurzaming van haar eigen gebouwen, inkoop en uitvoeringswerkzaamheden moet voortvarend ter hand worden genomen. En toch vinden we dat de gemeente moet streven naar het afbetalen van haar schulden. Dat vormt immers een kritieke voorwaarde voor nieuw beleid.

GroenLinks wil dat effectief werk wordt gemaakt van het terugbrengen van de juiste balans in stads- en landinrichting, inkoop, bouwen, verbouwen en onderhoud in relatie tot een toepassing van de uitgangspunten van “Planeet, Personen en Profijt (Planet, People, and Profit).

Bij aanbestedingsprocedures krijgt de parameter “duurzaamheid” een hogere score dan “prijs”. Er wordt een hoog duurzaamheidsambitieniveau nagestreefd in de bevoorradingsketen: van delven tot hergebruik.

Bij de transitie naar een duurzame toekomst willen we zoveel mogelijk een terugverdien model toepassen en een coöperatieve aanpak. Het installeren van zonnepanelen kan gefinancierd worden met de opbrengst er van in de jaren die er op volgen. Het gebruik van elektrische scooters of fietsen in plaats van de vervuilende tweetakt versies door scholieren, kan worden bevorderd door collectieve inkoop ervan. Door collectief te besparen op inkoop en onderhoud ontstaat er mogelijk zelfs ruimte om minder draagkrachtige gezinnen financieel te ondersteunen.

Het oprichten van coöperaties is geen taak van het gemeentebestuur. Maar ze kan het wel ondersteunen en faciliteren met op maat gemaakte dienstverlening. In Aardenburg is ooit een van de eerste inkoop coöperaties voor boeren in Nederland ontstaan. Daar kunnen we trots op zijn en iets van leren. Het bewijst het belang van betrokken en geëngageerde burgers.

Goede zorg voor hulpbehoevende ouderen, en ook voor gezonde maar kwetsbare burgers, wordt voor een steeds afhankelijker van vrijwilligerswerk en mantelzorg. Voor verandering van het systeem moet GroenLinks in Den Haag ijveren. Tegelijkertijd moet een gemeentebestuur wel een professionele uitvoering van alle bestaande regelingen garanderen.

Ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk staat GroenLinks voor ondersteuning van initiatieven die mantelzorg, ruileconomie, reparatiewinkels, burenhulp en eventueel de ontwikkeling van een ruilmunt (waarbij uw uurtje hulp bij het schilderen van de voordeur van de burenhulp ingruild kan worden voor een uurtje hulp bij het updaten van uw computer, of geschonken kan worden aan ouderen die er een tuinman mee te hulp kunnen roepen). Een plaatselijke ruil economie die ooit ten grondslag lag aan de eerste plaatselijke coöperatieve banken.

Wederom is de rol van het gemeentebestuur enkel faciliterend. Maar niet voor niets staan de ideeën van GroenLinks voor een nieuwe beweging die we met zijn allen willen vormen. Bewegen naar een gewenste toekomst.

Kwaliteit is niet altijd een zaak van meer geld. Als burenhulp gemeenschappelijk hun groen in de straat onderhouden zal het vaak mooier en netter zijn. Terwijl de gemeente misschien kan besparen. Maar betrokkenheid en inzet van bewoners komt niet van zelf.

‘Voor mekaar’ is onze leuze voor participatie

Zaken voor mekaar krijgen is een bekende uitdrukking in ons landje. Voor mekaar zorgen ook. Maar toch gaan honderden leerlingen uit deze gemeente naar België op school. En loopt het aanbod van voorzieningen in de kleine kernen en voor de jeugd steeds verder terug. Nog te weinig jonge ondernemers zien nieuwe kansen om zich hier te vestigen. Hoe zal zich onze toekomst ontwikkelen?

Om leerlingen hier te houden zullen we moeten concurreren. Hierbij kan worden gedacht aan gratis kinderopvang vanaf tweeëneenhalf jaar van 8 tot 18 uur, wellicht tegen betaling ook in de zomer voor onze ‘gasten’. En zo nodig ook schoolvervoer voor de jonge kinderen.

Sociaal ondernemen is gewenst om ook in het ‘achterland’ de leefbaarheid te garanderen. Waar vanwege optimalisatie van de financiële opbrengsten voor de grote ketens geen kansen zijn in de kleine dorpen, moeten nieuwe diensten worden ontwikkeld waar nieuwe ondernemers winst in zien.

In ons achterland, alles buiten de koopstad Sluis, het kustresort Cadzand-Bad en de recreatiedorpen langs de kust, wonen nu plaatselijke werkende mensen. Ze genieten van een buitengebied waar de verandering van de seizoenen de omgeving bepaalt. Ongetwijfeld willen meer mensen wonen in dit onthaastingsgebied. Er zijn kansen wanneer flexwerken en thuiswerken nog meer ingang vindt. Ook senioren die langer zelfstandig willen wonen in een rustige omgeving, zullen er wellicht een plaatsje zoeken. Evenals de fortuinlijke bezitters van een tweede huisje.

Als omgevingsklimaat om te wonen en te verblijven is West Zeeuws-Vlaanderen aantrekkelijk voor personen uit vooral West- en Oost Vlaanderen. Verdergaande samenwerking binnen de regio moet dan ook vorm krijgen in verdragen waarbij wetten en regels op elkaar afgestemd zijn. Een dergelijke actie, Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking, door het gemeentebestuur kan nieuwe mogelijkheden scheppen voor ondernemers en werknemers. Wanneer ondernemers binnen de Vlaamse regio gemakkelijk producten en diensten kunnen uitwisselen, zijn er nieuwe kansen voor Vlaanderenland.

Regionale producten en diensten die in Vlaanderen hun bestemming vinden, kunnen vervuילend transport uit ver weg liggende regio's verkleinen en helpen rechtstreekse contacten te leggen tussen producenten en consumenten. Maar zoals elke ondernemer weet, is voor succes een duidelijke positionering gewenst en een duidelijke visie op de toekomst. Want pas als we weten waar we naar

toe willen, kunnen we kansen herkennen. Daarom moet een visie op de gemeente Sluis voor over vijftig jaar nooit te ver buiten ons denken en handelen staan.

Landbouw, toerisme, een goed woonklimaat, de markt van 'wellness' en zorg, het internationaal koopcentrum van Sluis, de mooie en unieke natuur, de aandacht voor onderwijs en de professionele en mensgerichte uitvoering van de WMO zijn bij het juiste beleid sterke elementen in onze positionering. Want eerlijk is eerlijk, uiteindelijk moeten mensen hier willen wonen en moeten anderen hier geld willen uitgeven om onze leefstijl in stand te houden. Een duidelijk beeld van de gewenste toekomst kan mensen kansen doen inzien en investeringen rechtvaardigen. Een betrouwbare, voorspelbare en dus transparante overheid is nodig.

Naar de Toekomst

In ons politiek programma vraagt GroenLinks veel aandacht voor een goed proces van besturen. De belangrijkste veranderingen vinden volgens ons plaats buiten de politiek. Het democratisch bestuur heeft, naast de efficiënte handhaving en professionele uitvoering van beleid en beheer van voorzieningen, vooral een communicerende en faciliterende verantwoordelijkheid. Ze behoedt ons voor fouten omdat ze de lange termijn in haar beleid laat leiden. Maar ze dient waardevolle initiatieven te ondersteunen.

Onze landschappen, fietspaden, pittoreske dorpen als Aardenburg, Groede en IJzendijke en onze voorzieningen maken ons achterland ook aantrekkelijk voor de kustbezoekers. Ontsloten met goede fietspaden maken alle zeventien dorpen deel uit van de diamant Sluis. Onze rijke verscheidenheid moeten we in samenhang presenteren en gebruiken. En ook, Aardenburg is straks bij de vernieuwde expresweg één van de twee poorten voor bezoekers vanuit België. Met een mooi zwembad en een museum, gekoppeld aan de Sint Baafskerk, historische gebouwen en culturele activiteiten zijn sterke elementen voor een toeristische dagbesteding voorhanden.

Duidelijk moet ook zijn dat voor GroenLinks de bouw langs onze kust nu helemaal moet stoppen. Het karakter van onze gemeente is het waard om behouden te worden. Daarvoor zoeken we een groot draagvlak. We zien anders mogelijk grote risico's bij een nieuw college met een korte 4 jarige agenda die de nieuwe, nog grotendeels onbekende, omgevingswet gaat hanteren. Uitgesproken meningen tellen in de toekomst meer en meer, tenminste als ze door de bestuurders worden gehoord en gewaardeerd op een voor de burgers open en veilig podium.

SPEERPUNTEN VOOR 2018-2022

GroenLinks bouwt aan een betrokken samenleving waarin iedereen erop vooruitgaat. Te veel mensen krijgen op dit moment niet de waardering die ze verdienen. De onzekerheid waar veel mensen nu in leven, pakken we daarom hard aan. Het kan wel: voor iedereen een fijne woning, betaalbare zorg, een eerlijk inkomen en een schone leefomgeving. En dat begint bij de jeugd.

JEUGD, ONDERWIJS EN CULTUUR

De jeugd is de toekomst. Goed onderwijs is een keiharde voorwaarde. Kunst, cultuur en sport verrijken het leven.

- Goed bereikbare scholen van hoge kwaliteit. Kleine scholen hebben ook voordelen!
- Meer voorzieningen voor alle leeftijden om te spelen, te sporten, initiatieven te ontplooiën.
- Ondersteun ons cultuuraanbod, ook in de kleine kernen. Geef ruimte aan lokale kunstenaars.

ZORG

We kiezen voor goede en betaalbare zorg voor jong en oud. Ziek zijn is al erg genoeg en daarom moet iedereen altijd toegang kunnen hebben tot goede en betaalbare zorg. Zorg draait om het beter maken van mensen, niet om het maken van winst.

- Meer mensen werkzaam in de zorg: we maken werken in de zorg weer aantrekkelijk, de werkdruk gaat omlaag, er is meer persoonlijke aandacht voor zieken en ouderen.
- Een vast gezicht aan het bed: wie ziek is, verdient een persoonlijke behandeling.
- Wie dat wil, kan zijn of haar zorg in eigen hand nemen: het persoonsgebonden budget (PGB) wordt beter geregeld.

WONEN EN WERKEN

- Iedereen heeft recht op een betaalbare woning: we zorgen voor voldoende sociale huurwoningen. We helpen starters op de woningmarkt.
- Je brood verdienen doe je in echte banen: we zetten een stop op verdere flexibilisering.

CIRCULAIRE ECONOMIE

We geven ruimte aan ondernemers die de kansen in onze ruime en groene gemeente zien en die zich volop richten op duurzaamheid, zoals:

- recreatie en toerisme die in balans zijn met de natuur en met de eigenheid van de gemeente Sluis. We roepen een halt toe aan nog meer nieuwbouw aan de kust.
- biologische landbouw en veeteelt, en initiatieven om de producent en consument dichter bij elkaar te brengen.

KLIMAAT

Wat we nu doen of laten, raakt direct de toekomst van onze kinderen. GroenLinks kiest er voor klimaatverandering hard aan te pakken. We kiezen voor een groene en schone gemeente en stimuleren duurzame energie.

- Zorg voor schone lucht door te investeren in het openbaar vervoer, fietspaden en het planten van bomen.
- Stimuleer duurzame energie: de overstap naar schone energie wordt makkelijker en betaalbaar.
- Isoleer woningen beter: zo gaat de energierekening omlaag én helpen we het klimaat.

We hebben vertrouwen in mensen. Wij geloven dat ieder mens zèlf wat van zijn of haar leven wil maken en zelf wil bijdragen aan de eigen omgeving. Daarom geven wij ruimte aan betrokken burgers die hun omgeving groener, mooier of schoner willen maken.

Uitgebreid en puntsgewijs programma

Hoofdstuk 1 De sociale gemeente

GroenLinks Sluis kiest voor een gemeente waarin we eerlijk delen. In onze gemeente krijgt iedereen een eerlijke kans op goed werk, een fatsoenlijk inkomen en een betaalbare woning. Wij zorgen ervoor dat iedereen gebruik kan maken van menselijke zorg en het allerbeste onderwijs.

Eerlijke kansen

Wie je ouders zijn, mag niet bepalen hoe ver je kunt komen of hoe groot je kunt dromen. Ieder kind verdient een goede start. Ons onderwijs moet er daarom op zijn gericht om de achterstanden waarmee kinderen beginnen, weg te werken en zo de talenten van kinderen verder te ontwikkelen. Geen enkele jongere mag voortijdig afhaken of worden afgeschreven. Iedereen die leerplichtig is, zit of op school, of volgt een leerwerktraject. Op school en daarbuiten geven wij kinderen de ruimte met voldoende sport- en speelvoorzieningen.

Soms komen kinderen of jongeren in zulke grote problemen dat zij hulp nodig hebben. GroenLinks vindt dat jeugdzorg snel moet kunnen optreden, omdat zo veel leed kan worden voorkomen. Wij vinden wachtlijsten echt onacceptabel. De zorg moet goed aansluiten bij wat kinderen en jongeren nodig hebben. Daarom moeten kinderen en hun ouders ook zélf een stem hebben in het zoeken naar de beste oplossing.

Iedereen doet mee

Voor ieder mens is het belangrijk om te werken of om op een andere manier het gevoel te hebben 'een steentje bij te dragen' aan de samenleving. GroenLinks wil dat iedereen kan meedoen. Via betaald werk, school, mantelzorg of vrijwilligerswerk. Als dat niet lukt, is het de taak van de overheid om mensen te helpen, bijvoorbeeld met extra ondersteuning of begeleiding. Ons uitgangspunt is altijd: minder regels en meer vertrouwen in de keuzes van mensen zelf. Wij willen af van de onnodige, 'pesterige' regels voor mensen met een bijstandsuitkering. Wij vinden dat zij meer mogen bijverdienen en willen dat er minder dwang wordt opgelegd.

Menselijke zorg

Ouderen en mensen met een beperking verdienen menselijke zorg. GroenLinks wil dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen in hun eigen, vertrouwde omgeving. In de zorg staan mensen die hulp nodig hebben centraal, met hun eigen talenten en hun eigen behoeften. Dát moet het uitgangspunt zijn, in plaats van de regels van de gemeente of de bevoegdheden van de afdelingen.

Wij vinden ook dat de zorg breder moet zijn dan alleen het beter maken van de patiënt. Er moet oog zijn voor alle problemen waar mensen mee te maken hebben: werk, inkomen, wonen, gezondheid en jeugdzorg. Al die terreinen moeten niet apart, maar in samenhang worden aangepakt. Het is belangrijk dat professionele hulpverleners, verpleegkundigen van de thuiszorg, andere begeleiders, schuldhulpverleners, de huishoudelijke hulp, mantelzorgers en vrijwilligers goed met elkaar samenwerken en elkaar snel weten te vinden. Van sociale wijkteams verwachten we een 'eropaf-mentaliteit': als mensen zich bij het loket melden omdat het water hen aan de lippen staat, wordt er geen afspraak voor over zes weken gemaakt, maar word je meteen geholpen. Door sport en beweging te stimuleren, te werken aan gezonde lucht en gezonde voeding aan te bieden op scholen, willen we ziekte en andere gezondheidsproblemen proberen te voorkomen.

Betaalbare woningen

Iedereen moet goed kunnen wonen. En betaalbaar. GroenLinks wil harde afspraken met woningbouwcorporaties zodat zij voldoende sociale woningen bouwen. Óók voor ouderen en voor mensen met een beperking, die een aangepaste woning nodig hebben. Woningbouwcorporaties en zorgverleners trekken hierin gezamenlijk op. Met projectontwikkelaars maken we afspraken over de bouw van voldoende huurwoningen voor mensen met een middeninkomen én over betaalbare koopwoningen. Wij willen voorkomen dat er straks alleen nog wijken zijn voor hoge en voor lage inkomens. Verder willen we

energiezuinige woningen bouwen. Dat is niet alleen goed voor de portemonnee van de bewoners, maar ook voor het klimaat.

Kleine ondernemers zijn heel belangrijk, voor de werkgelegenheid en voor de leefbaarheid van onze gemeenten. Als winkelruimtes of kantoorgebouwen leegstaan, bieden we daar onderdak aan creatieve ondernemers, kunstenaars en startups. Zo voorkomen we verloedering. We zorgen ervoor dat er ook in kleine kernen genoeg voorzieningen zijn, zodat ze leefbaar blijven en we verdere leegloop voorkomen.

Programmapunten

- ☐ Jeugdbeleid
- ☐ Onderwijs
- ☐ Sport
- ☐ Duurzame economie en werk
- ☐ Inkomen en uitkering
- ☐ Participatie en werkgelegenheid
- ☐ Zorg en welzijn
- ☐ Duurzaam wonen

Jeugdbeleid

Een kindvriendelijke openbare ruimte

- ☐ De gemeente Sluis zorgt voor voldoende groene speelplekken voor kinderen en jongeren van alle leeftijden. In elke wijk een (trap)veldje. Voor 'oudere jongeren' zijn er hangplekken.
- ☐ Schoolpleinen worden onderdeel van de openbare buitenspeelruimte.
- ☐ Elke schoolomgeving wordt veilig en er komen veilige routes naar scholen.

Jeugd betrekken en verantwoordelijkheid geven

- ☐ Kinderen en jongeren doen ertoe in Gemeente Sluis voor GroenLinks. Zij hebben de toekomst en zij zijn de toekomstige inwoners van onze gemeente. Wij nemen hun wensen daarom serieus.
- ☐ Iedere lente een 'dorp-kijk': samen met de buurtkinderen inspecteert de gemeente de speelplekken. Wat kapot is, wordt gerepareerd of vervangen; rommel wordt opgeruimd.
- ☐ Jongeren worden door de gemeente actief uitgedaagd om positieve initiatieven te nemen. De gemeente zorgt ervoor dat zij hun ideeën kunnen uitvoeren.

Problemen voorkomen, tijdig signaleren en aanpakken

- ☐ Jongeren moeten zorgeloos kunnen opgroeien in hun eigen omgeving. GroenLinks zet daarom in op het voorkomen van problemen op latere leeftijd. Kinderrechten zijn daarbij ons moreel kompas en onze meetlat.
- ☐ De gemeente helpt jongeren en kinderen als ze problemen hebben. Daarbij geldt dat we niet óver maar altijd mét ouders en kinderen praten.
- ☐ GroenLinks hecht sterk aan het principe van eigen regie voor mensen. Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid, waarbij niet alleen de bestrijding van ziekte centraal staat maar ook gezond leven en de mate waarin mensen in staat zijn om levensuitdagingen aan te kunnen, past daar perfect bij.
- ☐ Groen heeft een groot positief effect op onze gezondheid en moet actief worden ingezet als medicijn bij gezondheidsproblemen én ter voorkoming ervan.
- ☐ Investeren in het voorkomen van grotere problemen is heel belangrijk. Gemeente Sluis zet (nieuwe) communicatiemiddelen in om te zorgen dat jongeren en opvoeders eerder, makkelijker en vanzelfsprekender bij de gemeente terechtkomen voor vragen over opgroeien en opvoeding.
- ☐ GroenLinks steunt initiatieven die zich richten op het bevorderen van de eigen regie van jongeren en die hen helpen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen.
- ☐ In de jeugdzorg staat de persoonlijke benadering voorop (maatwerk) en wordt de hulp zoveel mogelijk op gemeenteniveau georganiseerd. De betrokken professionals krijgen meer handelingsvrijheid en bureaucratie wordt tegengegaan. Om bureaucratie te verminderen moet de verantwoordingswijze worden veranderd: minder cijfers en meer kwalitatieve verantwoording (beschrijving casussen, aanpak, etc.)
- ☐ Kinderen en jongeren in een probleemsituatie hebben samen met hun ouders zelf altijd een stem in de aanpak van de hulp. Zij zitten erbij aan tafel wanneer professionals over hun situatie spreken.

- Wachlijsten voor jeugdzorg zijn onacceptabel. Wij voorkomen dat er wachlijsten blijven bestaan of opnieuw ontstaan. Dat doen we door actief (lokale) alternatieven te zoeken en aan te bieden.

Onderwijs

Behoud van goed onderwijs in de streek

- De fusie van het Voortgezet Onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen is een feit. De komende jaren moet daarom volgens GL veel aandacht besteedt worden aan de kwaliteit ervan. Samenwerking biedt daarvoor nieuwe kansen.
- Benader het gegeven dat er in het lager en middelbaar onderwijs (te) weinig leerlingen zijn van een positieve kant: kleine klassen vergroot de mogelijkheden om kwalitatief goed onderwijs te bieden en optimaal aandacht te geven aan het individuele kind.
- Het onderwijs in onze gemeente moet trachten leerlingen die thans in België naar school gaan 'terug te winnen'. Naast kwaliteit van het onderwijs moeten we ook kinderopvang en -vervoer mogelijk maken zodat we hier een 'concurrerend aanbod' kunnen presenteren.

Achterstanden aanpakken

- We zorgen ervoor dat alle kinderen met (een risico op een) taalachterstand in 2019 deelnemen aan de voorschoolse educatie.
- De gemeente zorgt dat de overstap van voorschoolse educatie naar basisschool en voortgezet onderwijs soepel verloopt.
- Ook als het gaat om de jeugdgezondheidszorg (JGZ) is het belangrijk om een doorlopende lijn te hebben van 0-18. Omdat het om belangrijke publieke taken gaat, is het belangrijk om deze taken in publieke handen te houden of te krijgen, en dus om ze onder te brengen bij de GGD.
- De bezoeken aan het consultatiebureau (JGZ 0-4) zijn een goed moment om taalachterstanden en andere problemen en hulpvragen bij kinderen (en ouders) vroegtijdig te signaleren en daarnaar te handelen. Dat vraagt, ook voor de groep van 4-18, om intensieve samenwerking tussen het consultatiebureau, scholen en de gemeente.
- Iedere jongere zit op school of volgt een leerwerktraject: geen enkele leerplichtige jongere zit thuis. Bij problemen wordt samen met de jongere bekeken wat daarvan de oorzaak is.
- De gemeente zorgt dat het aanbod van het beroepsonderwijs goed aansluit bij de behoefte van het bedrijfsleven en stimuleert een zo breed mogelijk aanbod aan stageplekken in de gemeente.
- Elke school wordt een kindcentrum waar onderwijs, ondersteuning en vrije tijd samenkomen.

Passend onderwijs voor iedereen

- Kinderen van migranten hebben onze bijzondere aandacht: zij moeten evenveel kansen krijgen als andere kinderen in Gemeente Sluis.
- Samen met het onderwijs biedt de gemeente passende opvoed- en opgroei-ondersteuning aan zorgleerlingen, docenten en het gezin.
- Voor hoog getalenteerde leerlingen komen er meer mogelijkheden die aansluiten op hun eigen ontwikkeling.

Kinderen leren omgaan met verschillen

- De school is een afspiegeling van de buurt of kern.
- Op alle scholen wordt voorlichting gegeven over seksuele diversiteit, pesten, mensenrechten, racisme en discriminatie.
- De gemeente propageert de uitgangspunten van de 'vreedzame school': kinderen leren conflicten op een vreedzame manier op te lossen.
- Pesten wordt niet getolereerd. Op alle scholen in Gemeente Sluis wordt pesten op een actieve en consequente manier bestreden.

Een leven lang leren (volwasseneneducatie)

- Ook volwassenen krijgen (een tweede) kans om een achterstand in taal of anderszins weg te werken.
- We bestrijden laaggeletterdheid bij zowel kinderen als volwassenen.
- Alle informatie van de gemeente (folders, brochures) is opgesteld in makkelijk te begrijpen Nederlands.

Sport

Goede sportvoorzieningen

- ☐ Sport in Gemeente Sluis is belangrijk voor iedereen. De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportvelden, zwembaden en sporthallen.
- ☐ Er komen meer sport- en spelmogelijkheden in de openbare ruimte.
- ☐ Bij aanleg en renovatie van woonwijken wordt vanaf het begin rekening gehouden met sport- en speelvoorzieningen.

Meer mensen in beweging

- ☐ Wij stimuleren iedereen om te gaan sporten. Sporten moet voor iedereen mogelijk zijn.
- ☐ We stimuleren de samenwerking tussen sportverenigingen onderling en de samenwerking met het onderwijs, de naschoolse opvang, fitnesscentra en zorginstellingen. Meer scholen gaan sport aanbieden als naschoolse activiteit.
- ☐ Meer jongeren gaan sporten en worden lid van een sportvereniging. Alle leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs krijgen een kennismakingsprogramma bij verschillende sportverenigingen.
- ☐ De deelname van migranten jongeren – vooral meisjes - aan sportverenigingen wordt extra gestimuleerd.
- ☐ Voor senioren komt er een gevarieerd aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten, afgestemd op de behoeften van deze groep.
- ☐ Er komen meer sportmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking.
- ☐ Sportverenigingen krijgen zo nodig financiële steun om te kunnen zorgen voor een breed, toegankelijk en betaalbaar sportaanbod.

Duurzame economie en werk

Midden- en kleinbedrijf (MKB)

- ☐ GroenLinks ondersteunt de ontwikkeling van lokale markten. De markt is belangrijk voor de verkoop van betaalbare lokale producten.
- ☐ Wij willen goede gemeentelijke dienstverlening voor ondernemers. Er komt één (ondernemers- of bedrijven) loket waar ondernemers en starters terecht kunnen voor al hun vragen.
- ☐ Gemeente Sluis blijft samen werken met ondernemers aan prettige en veilige winkelgebieden.
- ☐ Ondernemers worden tijdig geïnformeerd over geplande wegwerkzaamheden en over oplossingen om de toegankelijkheid te garanderen.
- ☐ GroenLinks pakt verloedering en leegstand in winkelstraten en -centra aan en creëert daarmee nieuwe kansen voor cultuur, duurzaamheid en (sociale) innovatie. Dat doen we door het mogelijk te maken om in leegstaande panden (tijdelijk) ruimte te maken voor culturele pop-upwinkels, duurzame en innovatieve start-ups en sociale initiatieven voor een geringe huurprijs. En door budget vrij te maken om te investeren in het vergroenen van de openbare ruimte.
- ☐ Er komt een bedrijventrum /verzamelgebouw voor startende ondernemers.
- ☐ De sociale dienst is ruimhartig in het ondersteunen van zelfstandigen die tijdelijk geen inkomsten genereren. Vanzelfsprekend gebaseerd op een gedegen ondernemersplan en een goed perspectief voor de toekomst.

Innovatieve bedrijven

- ☐ De gemeente Sluis stimuleert initiatieven rond de opwekking van duurzame energie en het vermijden van CO₂-uitstoot.
- ☐ Innovatie is een belangrijke taak van de (lokale) overheid. De gemeente gebruikt haar inkoopmacht om innovaties te stimuleren en te ondersteunen op weg naar de nieuwe circulaire economie.
- ☐ De gemeente geeft het goede voorbeeld door zelf circulair en innovatief te zijn.
- ☐ Verduurzaming van particuliere woningen en bedrijfsgebouwen wordt gestimuleerd en ondersteund. Eigenaren worden optimaal geadviseerd en ontzorgd.

Steun voor coöperatief ondernemen

- ☐ Duurzame projecten die worden opgezet door ondernemers of inwoners, worden ondersteund.
- ☐ Bewoners die samen een coöperatie oprichten kunnen gebruik maken van de faciliteiten van het ondernemersloket.

Duurzame bedrijventerreinen

- ☐ Bedrijfsterreinen worden duurzaam gemaakt of duurzaam ingericht.
- ☐ Intensief ruimtegebruik is altijd uitgangspunt. Bedrijfsactiviteiten worden zoveel mogelijk geclusterd.

Veelzijdige werkgelegenheid

- ☐ GroenLinks wil bedrijven aantrekken die milieuvriendelijk werken en tegelijkertijd de werkgelegenheid in Gemeente Sluis versterken. Daarbij kijken we beter naar wat onze regio nodig heeft.
- ☐ De sterke kanten van de gemeente en de regio worden optimaal benut voor ontwikkeling van de economie en de werkgelegenheid. Daarom wil GroenLinks inzetten op duurzaam toerisme en zorg.

Meer diensten van boeren

- ☐ GroenLinks wil een multifunctionele landbouw stimuleren: boeren krijgen de mogelijkheid om meer diensten aan te bieden.
- ☐ De gemeente promoot streekproducten; ze gebruikt consequent duurzame producten bij activiteiten en evenementen.
- ☐ De gemeente ontwikkelt samen met de gemeenten Terneuzen en Hulst, producenten en consumenten een voedselvisie.

Gelijke kansen op de arbeidsmarkt

- ☐ De gemeentelijke organisatie wordt een voorbeeldwerkgever op het punt van diversiteit, onder meer door anoniem solliciteren.
- ☐ Met het bedrijfsleven maken we afspraken over het in dienst nemen van jongeren, ouderen, laaggeschoolden en personen met een handicap.
- ☐ Bij opdrachten en aanbestedingen eist de gemeente een sociale bijdrage in de vorm van stageplekken, leerwerktrajecten of begeleiding van maatschappelijk kwetsbare groepen.

Gemeente, onderwijs en bedrijfsleven werken samen

- ☐ We blijven zorgen voor een goed regionaal Werkgeversservicepunt. Samenwerking tussen gemeenten, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven stimuleert de innovatie op de werkvloer en biedt werkervaring voor scholieren en studenten.

Inkomen en uitkering

We zoeken inwoners actief op en ondersteunen waar nodig

- ☐ Gemeente Sluis start met een vertrouwensexperiment in de bijstand. Minder regels en meer vrijheid om bij te verdienen. Ook gaat Gemeente Sluis lokaal experimenteren met een basisinkomen.
- ☐ Armoedebestrijding is het fundament van een goed en geslaagd sociaal beleid. Geldzorgen maken mensen ziek. Pas wanneer schulden en geldzorgen opgelost zijn, kunnen mensen de concentratie opbrengen om te re-integreren en een zorgtraject succesvol te doorlopen. Daarom moeten minimaregelingen toegankelijk en ruimhartig zijn.
- ☐ Minimaregelingen kunnen met een eenvoudige procedure worden aangevraagd en zo mogelijk automatisch worden verstrekt. Er komt één aanvraagformulier voor alle regelingen: een snel-loket.
- ☐ Mensen worden indien nodig geholpen bij het aanvragen van allerlei voorzieningen, toelages en regelingen. Het niet-gebruik van minimaregelingen willen we tegengaan.
- ☐ Op plekken waar goede dienstverlening essentieel is, moeten de beste mensen zitten. Daarom willen we investeren in de professionaliteit van medewerkers. De dienstverlening, de organisatie en de structuur moeten passen bij de (veranderende) doelgroep. Dit betekent bijvoorbeeld dat brieven en beslissingen voor iedereen begrijpelijk moeten zijn en dat er wezenlijke kennis bestaat van codes bij verschillende migrantengroepen.
- ☐ Medewerkers van de Sociale Dienst beoordelen aanvragen voor een uitkering niet alleen op basis van wettelijke richtlijnen, maar krijgen de ruimte om rekening te houden met de specifieke situatie van de cliënt.
- ☐ Geen onnodige bureaucratie voor uitkeringsgerechtigden en dus ook geen controlelast voor ambtenaren van de sociale dienst.

Iedereen doet mee in de samenleving

- ☐ GroenLinks wil armoede voorkomen. Wij kiezen voor ruimhartige inkomensondersteuning, zodat mensen met een minimumuitkering of werkende armen zich niet uitgesloten voelen en hun kinderen gewoon mee kunnen doen aan sportieve en culturele activiteiten.

We bannen armoede uit

- ☐ Gemeente Sluis helpt mensen met schulden altijd, maar we proberen het ontstaan van schulden ook te voorkomen. GroenLinks kiest voor een actieve aanpak van de schuldenproblematiek via goede preventie, schuldsanering en nazorg. Dat betekent dat de gemeente een stevige afdeling voor schuldhulpverlening intact houdt.
- ☐ In Gemeente Sluis mogen mensen niet de dupe worden van te veel bezuinigen boven op elkaar (stapeling).
- ☐ Steeds meer mensen kunnen hun energierekening niet betalen. Daarom is het aanpakken van energiearmoede de komende jaren een prioriteit in de strijd tegen armoede.

Participatie en werkgelegenheid

De gemeente creëert een passend aanbod

- ☐ Voor mensen die (nog) geen kans maken op betaald werk, zoekt de gemeente naar alternatieven: scholing, participatiebanen, seniorenbanen, leerwerkplekken, stageplaatsen of vrijwilligerswerk.
- ☐ Met iedere werkzoekende bespreken we een op maat gemaakt leerwerktraject (een combinatie van opleiding en werkervaring).
- ☐ De gemeente helpt werkzoekenden die een eigen bedrijf willen starten actief.
- ☐ Elke cliënt moet op korte termijn aan de slag kunnen met werk of in een opleidingstraject.
- ☐ Mensen die (nog) niet toe zijn aan re-integratie op de arbeidsmarkt, krijgen werkactiviteiten in buurten, onderwijs, zorg, welzijn, sport en openbare ruimte. Tegen het minimumloon, met normale secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals pensioenopbouw. Deze banen sluiten aan bij de ambities en mogelijkheden van de werkzoekende.
- ☐ Bij aanbestedingen van de gemeente wordt als eis opgenomen dat een minimaal aantal werkzoekenden uit de regio in dienst wordt genomen (bijvoorbeeld 5%).
- ☐ Het doel van re-integratie is dat mensen definitief zonder uitkering kunnen rondkomen.
- ☐ Mensen met een lichamelijke beperking moeten in principe overal aan het werk kunnen. Zij hebben het recht om zelfstandig en in eigen regie te kunnen werken. Vervoer mag eveneens geen probleem meer zijn.
- ☐ Bijstandsgerechtigden mogen vrijwilligerswerk doen.
- ☐ Beschutte sociale werkplaatsen zijn voor sommigen de enige veilige manier van werken. Voor hen blijft die mogelijkheid bestaan. Gemeente Sluis blijft daar lokaal invulling aan geven via Dethon.

Zorg en Welzijn

Zorg die past

- ☐ Mensen met een beperking of een chronisch of psychosociaal probleem ontvangen de zorg en ondersteuning die het voor hen mogelijk maakt om met de samenleving mee te kunnen blijven doen en om thuis te kunnen blijven wonen. Zorg heeft een doel en iedereen hoort erbij! Wij willen een echt inclusieve samenleving.
- ☐ GroenLinks wil een persoonsgebonden budget (IPGB) bij intensieve zorgvragen.
- ☐ GroenLinks wil een rechtvaardige eigen financiële bijdrage.
- ☐ Als gemeente streven wij naar een sterk preventief beleid met goede begeleiding naar zorg.

Zelfstandig functioneren mogelijk maken

- ☐ Ouderen en mensen met een beperking kunnen zelfstandig blijven wonen.
- ☐ Er komen experimenten met woonvormen tussen zelfstandig wonen en wonen in een verzorgings- of verpleegtehuis in. Eén van de grootste uitdagingen de komende jaren is om een flexibel en gedifferentieerd aanbod te creëren voor ouderen. Een aanbod dat het gat dicht tussen thuis en ziekenhuis en/of verpleeghuis. Thuiswonende ouderen die tijdelijk meer hulp nodig hebben moeten snel op een veilige plek terecht kunnen. Gemeente Sluis stimuleert de komst van een zorghotel.
- ☐ Gemeente Sluis stuurt aan op het combineren van verschillende groepen die elkaar kunnen helpen. Daardoor ontstaat er een betere beschikbaarheid en flexibiliteit tussen vraag en aanbod van (tijdelijke) woonplekken.
- ☐ Nieuwe woningen voor ouderen en mensen met een lichamelijke beperking worden dicht bij de noodzakelijke voorzieningen gebouwd.

- ☐ We maken een bewuste afweging tussen voor- en nadelen van het aanpassen van de woning of het verhuizen naar een passend huis.
- ☐ De gehele gemeente is goed te bereiken voor iedereen met een rolstoel of rollator. Gemeente Sluis wordt 'rolstoel-proof' en bovendien goed toegankelijk voor doven en blinden.
- ☐ In 2016 heeft Nederland het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking geratificeerd. Gemeente Sluis geeft invulling aan dat verdrag en stimuleert maatschappelijke partners en ondernemers om er ook mee aan de slag gaan.
- ☐ Er blijven toegankelijke individuele vervoersmogelijkheden: openbaar vervoer en OV-taxivervoer, dat op tijd is en de klant adequaat helpt.
- ☐ Wij willen mensen met een beperking stimuleren om 'zinnig' bezig te zijn met werk, vrijwilligerswerk of dagbesteding. Dat draagt bij aan hun zelfstandig functioneren.

Zorg dichtbij

- ☐ Informatie over zorg is voor inwoners gemakkelijk te krijgen. Lichte hulp maar ook zwaardere vormen van ondersteuning zijn dichtbij (op kernniveau) voorhanden.
- ☐ GroenLinks stimuleert het opzetten van kleinschalige gezondheidscentra waarbij een apotheek, huisartsen, wijkverpleegkundigen en andere zorgverleners betrokken zijn. Waarbij GroenLinks aanstuurt op samenwerking en niet op concurrentie.
- ☐ GroenLinks wil geen vershraling van de thuiszorg. Door aanbestedingen en keuze voor de laagste inschrijving dreigt een verdere inhoudelijke vershraling van het werk. Thuiszorg mag niet vervangen worden door schoonmakers: de signaalfunctie moet blijven.

Zorg voor en met elkaar (solidariteit)

- ☐ GroenLinks stimuleert manieren voor mensen om elkaar te helpen en te ontmoeten. Bijvoorbeeld via 'ontmoetingsplekken' en andere buurtvoorzieningen.
- ☐ Bewoners en cliëntenorganisaties worden actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid rond zorg, welzijn en wonen. We geven hen zelf meer regie.

Duurzaam wonen

Iedereen een passende woning

- ☐ De gemeente stimuleert de bouw van sociale huur- en koopwoningen.
- ☐ Bij het toewijzen van huurwoningen kiezen we voor de *outsiders* op de woningmarkt: starters, senioren en mensen met een beperking.
- ☐ De gemeente zorgt samen met de woningcorporatie(s) voor de realisatie van innovatieve woonconcepten naar de behoefte van specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld senioren, verstandelijk gehandicapten of mensen met psychiatrische problematiek).
- ☐ Gemeente Sluis ondersteunt wooninitiatieven zoals kleinschalige woonvormen en ouderinitiatieven zo goed mogelijk.
- ☐ De gemeente steunt starters op de woningmarkt.
- ☐ Woningen worden zodanig aangepast dat mensen er zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.
- ☐ Het is belangrijk dat er voldoende maatschappelijke opvang is: woonplekken waar mensen tijdelijk kunnen worden opgevangen.
- ☐ Mensen die de maatschappelijke opvang verlaten, krijgen daarna snel een huurwoning.
- ☐ De gemeente stimuleert mensen om zelf gezamenlijk woningen te bouwen of gezamenlijk bestaande woningen te renoveren.
- ☐ De gemeente gaat leegstand actief tegen.

Energiezuinig wonen

- ☐ Met woningcorporaties maken we afspraken om woningen bij renovatie of nieuwbouw zoveel mogelijk energieneutraal te maken. Sociale huurders besparen hierdoor op hun woonlasten.
- ☐ Nieuwbouwwijken moeten gasloos gebouwd worden. Voor bestaande woonwijken wordt een plan opgesteld om gasloos te worden in de komende jaren.
- ☐ Op de lokale agenda moeten ook met particuliere beleggers afspraken gemaakt worden over energiezuinig wonen en innovatie.
- ☐ Op termijn zal de bestaande woningvoorraad volledig energieneutraal moeten worden: optimaal geïsoleerd en zelf energieleverend voor bijvoorbeeld een elektrische auto of fiets.

Hoofdstuk 2 De groene gemeente

GroenLinks wil de gezonde balans in de steden en dorpen herstellen. Het effect van aantasting van onze leefomgeving kun je zien, voelen en ruiken in de vervuiling van de lucht, het water en het landschap. Wij willen dat anders!

GroenLinks wil de wegwerp economie omvormen tot een circulaire economie. Grondstoffen zijn dan geen afval meer, maar worden telkens opnieuw hergebruikt. En energie halen we niet langer uit vervuilende fossiele brandstoffen, maar uit duurzame alternatieven.

GroenLinks kiest voor een schone gemeente, waar onze kinderen gezond kunnen opgroeien. Samen met lokale energiecoöperaties, groene doe-het-zelvers en iedereen die zich inzet voor een mooie en schone gemeente gaan we daarvoor strijden.

Groene wijken

In een groene wijk is het leven prettiger. Onze kinderen kunnen lekker buiten spelen en wij zelf kunnen dicht bij huis wandelen, fietsen en sporten. Daarom wil GroenLinks het groen in onze gemeenten beschermen en zelfs uitbreiden. We sieren onze wijken met lommerrijk groen van bomen, met sportveldjes en met mooie parken. We houden onze straten en pleinen, onze parken en plantsoenen schoon! Wie iets vervuult, ruimt het zelf op, dat is ons principe. Daarom laten we de vervuiler meer betalen.

Gezonde lucht

Als onze kinderen buitenspelen of wij door de gemeente fietsen, is het inademen van schone en gezonde lucht van levensbelang. Daarom kiest GroenLinks voor schoon vervoer. Wij gaan zorgen voor een openbaar vervoer dat ons zonder uitstoot van schadelijke gassen brengt naar waar we moeten zijn. Maar we geven ook ruim voorrang aan de fiets, door betere fietspaden aan te leggen en handige plekken aan te wijzen voor het parkeren van je fiets. Voor elektrische auto's verbeteren we bovendien de infrastructuur.

Groen in de buurt

GroenLinks wil dat de groene gebieden rondom de kernen nog beter bereikbaar worden te voet en per fiets. We verbinden het groen binnen en buiten de kernen, want ook dieren moeten zich vrij kunnen bewegen en planten moeten zich vrij kunnen verspreiden. Zo kan iedereen van ons mooie landschap genieten en gaan natuur en ontspanning hand in hand. GroenLinks kiest voor een gezonde landbouwsector. Dat betekent in de eerste plaats: minder schaalvergroting en minder mega-stallen. En dus meer ruimte voor kippen om te scharrelen, voor varkens om te wroeten in de aarde en voor koeien om te grazen op het land. Dat is beter voor de dieren, maar óók voor de gezondheid van mensen.

Gezond klimaat

GroenLinks zet zich in voor een gezond en goed leven, nu én in de toekomst. Een gezonde leefomgeving reikt natuurlijk verder dan onze gemeente. Maar uiteindelijk gaat het erom dat wij allemaal doen wat we kunnen. Op internationaal, nationaal, regionaal maar óók op lokaal niveau. De wereldwijde afspraken om klimaatverandering een halt toe te roepen, passen we natuurlijk toe in onze gemeente. In huizen willen we niet langer aardgas gebruiken voor de verwarming of om mee te koken. Woningen in Gemeente Sluis moeten beter worden geïsoleerd. En we gaan onze eigen energie opwekken. Een grote opgave, maar wel een belangrijke. Want behalve een gezondere leefomgeving zorgen deze maatregelen ook voor werk en bovendien: voor een lagere energierekening.

Programmapunten

- ☐ Schone en gezonde leefomgeving
- ☐ Verkeer en vervoer
- ☐ Natuur en groen
- ☐ Klimaat en energie
- ☐ Dierenwelzijn

Schone en gezonde leefomgeving

Schone lucht, water en bodem

- ☐ Langs wegen planten we bomen: ter verfraaiing en om de luchtkwaliteit te verbeteren.
- ☐ Bij de verstrekking van vergunningen voor veehouderijen stelt de gemeente hoge eisen aan de uitstoot van fijnstof en ammoniak. We zien streng toe op het gebruik van aanwezige luchtwassers.
- ☐ De gemeente bestrijdt het onkruid op verhardingen en in het openbare groen op de meest milieuvriendelijke manier.
- ☐ We stimuleren inwoners en bedrijven, met name in de landbouw, om onkruid milieuvriendelijk te bestrijden.
- ☐ Gemeente Sluis gaat voor schoon open water en goede waterkwaliteit.
- ☐ Regenwater wordt in Gemeente Sluis zoveel mogelijk apart opgevangen.
- ☐ De gemeente voorkomt bodemverontreiniging en saneert verontreinigde waterbodems.
- ☐ We gaan streng toezien op het verantwoord hergebruik van (vervuilde) grond.
- ☐ We verwijderen alle asbestdaken op een veilige manier.

Minder geluidsoverlast, lichthinder en zwerfafval

- ☐ Geluidsoverlast door bedrijven wordt tegengegaan. Door handhaving van regels (Wet milieubeheer), maar ook door overleg met betrokkenen.
- ☐ De nachten in Gemeente Sluis worden donkerder: we gaan lichthinder tegen en besparen energie. Er komt een Meldpunt Lichthinder.
- ☐ Gemeente Sluis gaat de strijd aan met zwerfafval. Samen met onze inwoners houden we de gemeente schoon.
- ☐ We zorgen voor voldoende gescheiden afvalbakken in de openbare ruimte, die op tijd worden geleegd.
- ☐ Wij stimuleren mensen om gevallen van afvaldumping te melden. Dit afval wordt direct verwijderd.

Afval = grondstof in een circulaire economie

- ☐ GroenLinks stimuleert de groene economie.
- ☐ In 2050 willen we als gemeente Sluis energie- en klimaatneutraal zijn.
- ☐ Als eerste stap naar een circulaire economie streeft Gemeente Sluis ernaar dat in 2020 75% van het huishoudelijk afval gescheiden wordt ingezameld.
- ☐ We hergebruiken afval van de gemeente, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Net als afval afkomstig uit natuur en kreken.
- ☐ Biomassastromen worden regionaal bewerkt tot compost, houtchips, biobrandstof en biologische kringloopproducten.
- ☐ We stimuleren circulaire werkgelegenheid rondom materialen, product- en grondstoffenketens.
- ☐ De gemeente gaat circulair inkopen en ontwikkelt samen met marktpartijen criteria om de circulaire economie verder te ontwikkelen.
- ☐ Gemeente Sluis stimuleert circulair en 'bio-based' bouwen.
- ☐ Nieuwe wijken worden circulair en energieneutraal opgezet, met zoveel mogelijk hergebruik van materialen en ruimte voor decentrale sanitatie en stadslandbouw.
- ☐ Gemeente Sluis werkt in samenwerking met het waterschap aan het sluiten van de kringloop van fosfaat en andere voedingsstoffen.
- ☐ Taxussnoeisels worden apart ingezameld voor medicinale toepassingen.
- ☐ De gemeente geeft het goede voorbeeld en beperkt de hoeveelheid afval.
- ☐ De gemeente zet in op zelf composteren.

Verkeer en vervoer

Voorrang voor de fiets

- ☐ Onze gemeente stimuleert het gebruik van de fiets voor korte afstanden. Binnen de Gemeente Sluis wordt het steeds aantrekkelijker om de fiets te pakken.
- ☐ GroenLinks zorgt voor een goed fietsnetwerk.
- ☐ Bij het strooien in de winter krijgen de hoofdfietsroutes net als de hoofdwegen en de buslijnen prioriteit.
- ☐ De gemeente doet mee aan de jaarlijkse Nationale Fietstelweek.
- ☐ Er zijn altijd voldoende gratis stallingmogelijkheden voor de fiets. Naast fietsenrekken komen er ook fietsparkeervakken, die ook handig zijn voor scooters en bakfietsen.

Veilig te voet of op de fiets

- ☐ Fietsen wordt veiliger in Gemeente Sluis.
- ☐ Binnen de bebouwde kom wordt 30 km/h de norm en 50 km/u de uitzondering.
- ☐ Scooters worden, mét helmplicht, verbannen van het fietspad naar de rijbaan. We spelen actief in op de mogelijkheden om dit ook voor snorfietsen te doen.
- ☐ Gemeente Sluis stimuleert ouders en kinderen om 'op voeten en fietsen' naar school te gaan. Er komen veilige schoolroutes. Rondom scholen wordt het verkeer veiliger. De gemeente maakt samen met elke school een plan voor het verbeteren van de verkeersveiligheid rond de school. Met verkeerstechnische maatregelen voor veilige schoolroutes en gedragsregels voor de ouders.
- ☐ We promoten veilig fietsgebruik door scholieren. Denk aan fietsverlichtingsacties in de herfst, voorlichting over gebruik van mobieltjes op de fiets – beide belangrijke oorzaken van ongelukken bij middelbare scholieren.
- ☐ Voor senioren in de Gemeente Sluis maken we het verkeer veiliger. Maatregelen die het aantal ongevallen met oudere verkeersdeelnemers kunnen verlagen, zijn aanpassingen aan de infrastructuur, technische systemen in of aan het voertuig en educatie/voorlichting aan zowel de ouderen zelf als aan de overige verkeersdeelnemers. De gemeente kan samen met ouderenorganisaties voorlichtingsbijeenkomsten organiseren over verkeersveiligheid. Ook kunnen cursussen worden aangeboden voor veilig gebruik van scootmobiel en e-bike

Aantrekkelijk openbaar vervoer

- ☐ We bevorderen het gebruik en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Met name voor gehandicapten en ouderen. Mensen voor wie het openbaar vervoer een obstakel is, blijven we een vorm van Collectief Vraagafhankelijk Vervoer aanbieden.
- ☐ Streekbussen gaan rijden op elektriciteit of waterstof. In 2025 moeten alle bussen emissie loos zijn.
- ☐ We maken ons sterk voor wifi in de bus. Daarmee wordt het aantrekkelijker om met de bus naar school of werk te gaan.
- ☐ De gemeente moet zich meer dan nu verantwoordelijk voelen voor het OV in Gemeente Sluis en kent de mening van haar inwoners. Bij problemen dringt de gemeente aan op oplossingen.
- ☐ Wij zetten ons in voor openbaar vervoer op afroep.

De auto als het moet

- ☐ Wij stimuleren het gebruik van milieuvriendelijke auto's. Gemeente Sluis beschikt daarom over vier jaar over een netwerk van elektrische auto-oplaadpunten. De daar gebruikte elektriciteit is uiteraard opgewekt met zon- of windenergie.
- ☐ Het gehele gemeentelijke wagenpark (vuilniswagens, milieubeheer, auto's B&W, veegwagens, etc.) gaat over op elektrisch rijden.
- ☐ Wijkbewoners mogen meebeslissen om hun straat meerdere malen per jaar autovrij te maken voor buitenspeeldagen, buurtfeesten, rommelmarkten, etc.

Parkeren

- ☐ GroenLinks wil meer ruimte voor mens en natuur. Wij geven actief steun aan initiatieven voor leef straten
- ☐ Bij nieuwbouw wordt de parkeerruimte op eigen terrein gerealiseerd. We stellen strikte parkeernormen voor in het openbaar gebied.

Schoon vrachtvervoer en slimme bevoorrading

- ☐ De gemeente stimuleert bedrijven om een meer milieuvriendelijke manier van bevoorrading voor winkels te bedenken.
- ☐ Gemeente Sluis weert vervuilende auto's zoveel mogelijk. Alleen de schoonste vrachtwagens en bestelbusjes mogen er in.

Natuur en groen

Groen in de gemeente

- ☐ Bestaand groen blijft groen. De groene parels blijven behouden en we zorgen er goed voor.
- ☐ Beeldbepalende, monumentale bomen en struiken blijven staan.
- ☐ Buurtbewoners die hun straat of buurt willen vergroenen, krijgen onze hulp.
- ☐ Gemeente Sluis stimuleert groenaanleg op eigen grond door burgers.
- ☐ Om dieren in de natuur de ruimte te geven, laten we groene gebieden zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.
- ☐ Gemeente Sluis levert een bijdrage aan het realiseren van het Natuur Netwerk Nederland (de ecologische hoofdstructuur). Waar mogelijk creëren we extra groene ruimte in de bebouwde kom.
- ☐ Gemeente Sluis houdt bij het ontwikkelen van gebieden direct rekening met de aanwezige natuurwaarden.
- ☐ Bij het beheer van het gemeentelijke groen staan biodiversiteit, bescherming van dieren en hun leefgebieden voorop.
- ☐ Gemeente Sluis ontwikkelt een eigen Gedragscode Flora en Fauna.

Schoon en veilig water

- ☐ Gemeente Sluis wordt klimaatbestendig. Volgens de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie moet de bebouwde omgeving in 2050 klimaatbestendig en water-robust zijn ingericht. Dat betekent dat de gemeente in 2020 een plan moet hebben om dit te realiseren.
- ☐ Regenwater wordt waar mogelijk niet via het riool afgevoerd, maar vastgehouden in de bodem of afgevoerd naar vijvers of waterpleinen.
- ☐ Gemeente Sluis betreft bewoners actief bij het klimaatbestendig maken van de gemeente.
- ☐ De komende jaren wordt de riolering vernieuwd. Daarbij wordt het hemelwater apart van het afvalwater ingezameld (voor zover dat nog niet al is gedaan).

Een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving

- ☐ Iedereen wil wonen, werken, ondernemen en recreëren in een aantrekkelijke leefomgeving. De gemeente maakt daarvoor een Omgevingsplan voor het hele grondgebied.
- ☐ GroenLinks beschermt de natuur in en om Gemeente Sluis. Bouwen doen we zoveel mogelijk binnen bestaand bebouwd gebied.
- ☐ Er komen meer groene recreatiegebieden rond de kernen.
- ☐ Het weidse landschap en de kustlijn houden we puur: verdere bebouwing wordt uitgesloten.
- ☐ Als er toch in het buitengebied wordt gebouwd, dan richten we de nieuwbouw slim in en benutten we kansen voor 'groene combinaties'.
- ☐ De gemeente verbetert de levenskwaliteit van achtergebleven buurten en wijken oor de openbare ruimte daar te 'vergroenen' en te 'verblauwen'.
- ☐ Wij gaan leegstand actief aanpakken: zo hoeft er niets nieuws te worden gebouwd en kan groen behouden blijven.
- ☐ Leegstaande gebouwen worden omgebouwd tot betaalbare huurwoningen.
- ☐ In onze gemeente proberen we niet de bevolking, maar de voorzieningen op peil te houden, zoals onderwijs, zorg, winkels en openbaar vervoer.
- ☐ GroenLinks wil recreatie langs het water in de kreken bevorderen. Door het aanleggen van aanlegsteigers en het creëren van zwemplekken in en picknickplaatsen langs het water.
- ☐ Ook zorgen we voor rust gebieden voor het dierenleven en we leggen nestvoorzieningen aan, zoals nestkastjes voor vogels.
- ☐ Er komen groene daken op gemeentelijke gebouwen en de gemeente bevordert de aanleg ook bij andere organisaties en particulieren.
- ☐ (Basis)scholen moedigen we aan om groene schoolpleinen te creëren en schooltuintjes aan te leggen.
- ☐ Bedrijventerreinen worden in samenwerking met bedrijven natuurvriendelijk ingericht.
- ☐ Gemeente Sluis bevordert duurzame innovatie op het platteland, zoals biologische landbouw en regionale afzetcoöperaties. We maken het mogelijk voor boeren om hun inkomen te verdienen met de bescherming en ontwikkeling van natuur, recreatie, dienstverlening en de opwekking van duurzame energie.
- ☐ De gemeente kijkt samen met boeren in de omgeving naar mogelijkheden om uit mest en andere afvalstoffen grondstoffen en energie te produceren.

- ☐ De gemeente stimuleert de totstandkoming van kringloopboerderijen: hergebruik van mest als grondstof voor de bemesting van akkers of als energiebron.
- ☐ Wij kiezen voor natuurlijk groenbeheer: onkruidbestrijding voeren we op een duurzame wijze uit.

Klimaat en energie

Duurzaam wonen en bouwen: energie neutrale wijken

- ☐ Gemeente Sluis is in 2050 klimaatneutraal of energieneutraal. Daarvoor werken wij verder aan een ambitieus klimaatbeleid. Het gaat dan om het vastleggen van klimaatdoelen, het opstellen van een uitvoeringsprogramma en het monitoren van de voortgang.
- ☐ De gemeente maakt alle nieuwbouw energieneutraal. Door goede isolatie, groene daken, zonnepanelen en warmtepompen.
- ☐ We sluiten nieuwbouw niet langer aan op het aardgasnet.
- ☐ Voor elke wijk stellen we een plan op voor energiebesparing en overschakeling op duurzame warmte. Noodzakelijke vervangings- en vernieuwingsoperaties nemen we daarin mee.
- ☐ Gasleidingen worden aan het eind van hun levensduur niet vervangen.
- ☐ Gemeente Sluis maakt afspraken met woningcorporaties en andere verhuurders over het versneld energiezuinig maken van huurwoningen. De totale woonlasten voor huurders mogen hierdoor niet stijgen.
- ☐ Wij helpen particuliere huiseigenaren met het verduurzamen van hun woning.
- ☐ De gemeente vraagt inwoners om actief mee te denken over manieren om de energiedoelstellingen te halen.
- ☐ De gemeente gaat een partnerschap aan met lokale energievoorzieningsorganisaties om energiebesparing en duurzame energieopwekking te bevorderen.
- ☐ Bij het plannen van nieuwe wijken en gebouwen houdt de gemeente rekening met de optimale benutting van de zonnestand.
- ☐ Alle geschikte daken worden groene daken met zonnepanelen. De gemeente geeft het goede voorbeeld. We stimuleren zonnepanelen, groene daken en groene gevels bij woningen en andere gebouwen (bijvoorbeeld bedrijven en scholen).

Energiezuinige bedrijven

- ☐ De gemeente zet zich in om bedrijven en organisaties aan elkaar te koppelen om samen energie te besparen en te verduurzamen.
- ☐ We bevorderen eigen initiatieven op het gebied van energiebesparing. Ondernemers die energie willen besparen, ondersteunen we met kennis en bij de vergunningverlening.
- ☐ De gemeente gaat samen met winkeliers inzetten op besparing: 's winters de deuren dicht, LED-verlichting toepassen en terrasverwarming ter discussie stellen.
- ☐ We faciliteren bedrijven die nieuwe technieken voor o.a. zonne-energie en zuinige verlichting willen uittesten.

Duurzame maatregelen vanuit de gemeente

- ☐ Er komen zonnepanelen op alle gemeentelijke gebouwen, die we bovendien zo snel mogelijk zeer energiezuinig maken. Dit geldt niet alleen voor kantoren, maar ook voor scholen en sportvoorzieningen.
- ☐ Nieuwe accommodaties van de gemeente maken we energieneutraal en zonder aardgasvoorziening.
- ☐ In onze gemeente gebruiken we duurzame energie. De gemeente koopt uitsluitend groene elektriciteit in, waar mogelijk van Nederlandse bodem.
- ☐ Bij het klimaatbeleid werkt de gemeente nauw samen met de regiogemeenten. Dat is effectiever én goedkoper.
- ☐ De openbare verlichting wordt volledig vervangen door Ledverlichting.
- ☐ We plaatsen zonnepanelen op bushaltes en onderzoeken of we lantaarnpalen overdag kunnen opladen voor 's nachts.

Handhaving energieregels

- ☐ Bedrijven en instellingen houden zich aan de verplichting om investeringen in energiebesparing uit te voeren als die in vijf jaar terug te verdienen zijn. De gemeente gaat voldoende personeel beschikbaar maken om bedrijven te motiveren en uiteindelijk te dwingen om maatregelen te nemen, zoals geregeld in de Wet milieubeheer.
- ☐ De gemeente maakt een plan om de energieprestatie van gebouwen bij oplevering consequent te controleren. Als beloftes niet worden waargemaakt, volgen er sancties.

Dierenwelzijn

Welzijn voor dieren

- ☐ Gemeente Sluis ontwikkelt een goed en respectvol dierenwelzijnsbeleid.
- ☐ Gemeente Sluis gaat via haar gemeenteloket adviseren over dierenwelzijn en natuur. Hier kunnen grondbezitters terecht met vragen over natuurbescherming, landschapsbeheer en dierenwelzijn.
- ☐ Dierenwelzijn wordt een voorwaarde bij het geven van opdrachten voor beheer van de openbare ruimte.
- ☐ De gemeente geeft het goede voorbeeld door alleen biologische en dierproefvrije producten te kopen. In de catering van de gehele gemeentelijke organisatie vinden we een ruim assortiment aan vegetarische producten.
- ☐ Gemeente Sluis stimuleert het weiden van landbouwhuisdieren in de open lucht.
- ☐ Gemeente Sluis stimuleert het chippen van honden en katten.
- ☐ De gemeente zorgt voor voldoende goede en schone losloopegebieden voor honden.
- ☐ Gemeente Sluis moedigt hondenbezitters aan om een gedragscursus te volgen met hun hond.
- ☐ GroenLinks wil een vangnetregeling voor mensen die door omstandigheden niet in staat zijn om voor hun huisdier te zorgen.
- ☐ In het rampenplan houden we rekening met maatregelen voor de opvang van dieren.
- ☐ Gemeente Sluis neemt verkeersmaatregelen om dieren te beschermen. Daarbij kan gedacht worden aan het tijdelijk afsluiten van wegen tijdens de paddentrek of beperking van de maximumsnelheid in verband met overstekende dieren.
- ☐ Bij het beheer van het gemeentelijke groen staan biodiversiteit en bescherming van dieren en hun leefgebieden voorop.
- ☐ De gemeente verbetert de mogelijkheden voor nestplekken en broedgelegenheid voor vogels in de stedelijke woonomgeving.
- ☐ Gemeente Sluis stimuleert de plaatsing van bijenkorven en we leggen bijenlinten aan.
- ☐ Gemeente Sluis ontwikkelt een eigen Gedragscode Flora en Fauna.
- ☐ De gemeente beperkt en ontmoedigt het gebruik van gewas- en insectenbestrijdingsmiddelen.
- ☐ We moedigen een diervriendelijk consumptiebeleid aan onder ambtenaren en gemeentelijke diensten.
- ☐ GroenLinks is voorstander van biologische landbouw en wil een einde maken aan de bio-industrie. Wij willen dat koeien kunnen grazen, varkens kunnen wroeten en kippen vrij kunnen scharrelen in de buitenlucht.
- ☐ Nieuwbouw van megastallen staan we niet toe en bestaande megastallen moeten verdwijnen.
- ☐ We stimuleren biologische landbouw, natuur inclusieve en grondgebonden landbouw, regionale afzetcoöperaties en multifunctionele landbouw zoals zorgboerderijen.
- ☐ In Gemeente Sluis is alleen plaats voor circussen zonder wilde dieren.
- ☐ Vuurwerk heeft grote impact op het welzijn van dieren. Gemeente Sluis beperkt daarom het afsteken van vuurwerk.
- ☐ Dierenwelzijn wordt onder de aandacht gebracht van de kinderen.
- ☐ Wel of geen hondenbelasting: we roepen hondenbezitters op om met hun hond geen overlast te veroorzaken.

Hoofdstuk 3 De open gemeente

GroenLinks staat voor jouw vrijheid. In een open samenleving kun je zijn wie je bent en zeggen wat je vindt. Je voelt je er thuis en veilig. We gaan er respectvol met elkaar om. Ook al is iemand anders dan jij: we geven elkaar een kans. Altijd. In onze gemeente wonen mensen met verschillende achtergronden, overtuigingen en voorkeuren. Als we als samenleving willen groeien, moeten we ons állemaal in elkaars problemen, gevoelens en opvattingen durven inleven.

Een gemeente die luistert naar burgers

In onze gemeente wonen vrije, autonome en mondige burgers. GroenLinks wil dat burgers meer te zeggen krijgen over de plek waar ze leven, wonen, werken en ontspannen. Wij willen dat mensen mee kunnen praten en mee kunnen denken over de beslissingen die hen raken. We willen dat de gemeente naar hen luistert. Sámen zoeken we naar nieuwe manieren van discussie en samen zoeken we naar oplossingen voor problemen in de onze gemeente. Iedereen wordt gehoord: mondige burgers die makkelijk meepraten, maar ook inwoners voor wie praten wat minder vanzelfsprekend is.

Gemeente Sluis werkt ook actief mee aan initiatieven van burgers ter verbetering van hun eigen buurt. En het is belangrijk om ook samen te werken met andere gemeenten. De menselijke maat is daarin altijd ons eerste uitgangspunt: de gemeente moet zo dicht mogelijk bij haar burgers staan.

Gastvrije gemeente

Een open samenleving betekent ook een gastvrije samenleving. Gemeente Sluis biedt mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking een veilige haven. Tijdens hun procedure zijn vluchtelingen onderdeel van onze gemeente. Dat vraagt inzet van henzelf, maar ook van ons als lokale samenleving. GroenLinks wil burgers actief betrekken bij de vestiging van vluchtelingen. In een open en gastvrije samenleving moeten we ons allemáál thuis kunnen voelen.

Aantrekkelijke gemeente met veel cultuur

Wij zijn trots op ons lokale culturele erfgoed en zorgen daar goed voor. Bij een open gemeente hoort ook een bruisend cultureel aanbod. Kunst stelt vragen bij wat we dachten zeker te weten. Kunst verbeeldt werelden die er niet zijn. Kunst verrijkt ons leven en geeft glans aan ons bestaan. Maar kunst kan ook bijdragen aan ontspanning, ontmoeting en zelfontplooiing, bijvoorbeeld als mensen zingen in een koor, schilderles nemen of dansen in een groep. GroenLinks vindt het daarom belangrijk dat alle kinderen al jong toegang hebben tot cultuur - onafhankelijk van het inkomen van hun ouders.

Programmapunten

- ☐ Diversiteit: iedereen is anders
- ☐ Kunst en cultuur
- ☐ Openbare orde en veiligheid
- ☐ Internationaal
- ☐ De gemeente en haar inwoners
- ☐ De gemeentelijke organisatie

Diversiteit: iedereen is anders

Discriminatie voorkomen en bestrijden

- ☐ Gemeente Sluis is voor iedereen een gastvrije gemeente. Hier geldt artikel 1 van de Grondwet: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of welke grond dan ook, is niet toegestaan.'
- ☐ Het personeelsbestand van de gemeente moet een afspiegeling van de lokale samenleving te zijn.
- ☐ Alle instellingen die subsidie van Gemeente Sluis ontvangen, gaan werk maken van diversiteit.
- ☐ Discriminatie treden we hard tegen op.

Werken aan verdraagzaamheid; ruimte voor minderheden

- ☐ De gemeente luistert naar burgers en praat met hen.
- ☐ We ondersteunen mensen met goede initiatieven voor hun buurt of groep, mits die bijdragen aan een actieve, open, solidaire samenleving.
- ☐ Wij werken alleen samen met alle organisaties die bijdragen aan een actieve, open en solidaire samenleving. Dat geldt ook voor organisaties van minderheden en organisaties met een religieuze achtergrond.
- ☐ Gemeente Sluis stelt een roze agenda op, waarin voornemens, plannen en actiepunten met betrekking tot de emancipatie van lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders en interseksuelen worden opgenomen en getoetst.
- ☐ Gemeente Sluis informeert vrouwen en lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders en interseksuelen actief over waar zij een veilige haven kunnen vinden in hun gemeente. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar vluchtelingen.

Kunst en cultuur

Een bruisende, creatieve gemeente

- ☐ GroenLinks wil het lokale en regionale potentieel van kunstenaars en creatieve inwoners optimaal benutten om Gemeente Sluis bruisender en levendiger te maken. Met een divers aanbod van hoge kwaliteit en voor iedereen.
- ☐ De gemeente promoot het lokale en regionale cultuuraanbod beter en stemt het op elkaar af zodat meer mensen ervan kunnen genieten.
- ☐ Gemeente Sluis garandeert een aantrekkelijk regionaal cultuuraanbod door duidelijke afspraken te maken met andere gemeenten.
- ☐ We bewaken het cultuuraanbod van kleine kernen.
- ☐ Culturele experimenten verdienen ondersteuning, zeker als dat samenwerking tussen culturele organisaties mogelijk maakt en/of nieuw en breder publiek trekt.
- ☐ We stellen een gemeentelijke cultuurprijs in.

Ruimte voor kunstenaars

- ☐ Leegstaande panden worden beschikbaar gesteld als atelier- of repetitieruimte. Kunstenaars kunnen exposeren in lege winketalages.
- ☐ Wij willen geen verloedering maar wél kunst in/op winkelstraten in de grote kernen zoals Oostburg, Breskens, IJzendijke, Aardenburg en Sluis.
- ☐ Samen met bewoners kiezen we voor meer kunst in de openbare ruimte.

Meer aandacht voor kunst- en cultuureducatie

- ☐ De gemeente stimuleert scholen om jongeren enthousiast te maken voor kunst en cultuur.
- ☐ We bevorderen actieve kunstbeoefening door een goede afstemming met kunsteducatie.
- ☐ Cultuur is voor iedereen: onze gemeente participeert in het Jeugdcultuurfonds dat kinderen uit armere gezinnen in staat stelt om bijvoorbeeld dans-, theater- of muzieklessen te nemen.
- ☐ We stellen amateurverenigingen in staat te werken aan meer kwaliteit.
- ☐ De openbare bibliotheken gaan zich ontwikkelen tot ontmoetingsplaats. Om kennis voor iedereen toegankelijk te maken, is extra aandacht voor bepaalde groepen essentieel.
- ☐ Gemeente Sluis zet zich in om snel internet voor iedere burger mogelijk te maken.

Behoud en promotie van cultureel erfgoed

- ☐ De gemeente beschermt waardevolle gebouwen, interieurs en landschapselementen.

- ☐ Er komen informatieborden bij monumenten. De historische vereniging wordt hier actief bij betrokken.
- ☐ De gemeente blijft meedoen aan de Open Monumentendag en promoot historische wandelingen en beelden- en architectuurroutes.
- ☐ De gemeente steunt de plaatselijke historische verenigingen en maakt actief gebruik van hun kennis.

Investeren in de lokale omroep

- ☐ GroenLinks investeert in een sterke en moderne lokale omroep (radio en tv).

Openbare orde en veiligheid

Inzetten op preventie

- ☐ Gemeente Sluis gaat de strijd aan met zwerfafval. Samen met onze inwoners houden we de gemeente schoon.
- ☐ In het kader van inbraakpreventie gaan alle woningen voldoen aan het politiekeurmerk Veilig Wonen.
- ☐ Met horecaondernemers blijft de gemeente afspraken maken over veilig uitgaan. Met de belangen van buurtbewoners wordt uiteraard rekening gehouden.
- ☐ GroenLinks wil rechtstreeks contact tussen gemeente en burgers en tussen inwoners onderling bevorderen.
- ☐ We willen meer dorpshuizen als brede ontmoetingsplaatsen.
- ☐ Bij kleine problemen en conflicten tussen buurtgenoten moeten zij een beroep kunnen doen op een buurtbemiddelaar.
- ☐ GroenLinks wil speciale aandacht voor jongeren. Uitgangspunt: waar jongeren betrokken zijn bij een conflict, worden ze ook betrokken bij de oplossing.
- ☐ Brandpreventie kan levens redden. We stimuleren het gebruik van brandmelders. Alle horecagelegenheden worden jaarlijks gecontroleerd op brandveiligheid.

Zo nodig repressie

- ☐ We gaan alles doen om huiselijk geweld tegen vrouwen, mannen, kinderen en ouderen aan te pakken en te voorkomen.
- ☐ We zorgen voor een goede, samenwerking van hulpdiensten, zodat signalering, aanpak en hulpverlening bij huiselijk geweld zo snel en effectief mogelijk is.
- ☐ Er wordt streng toegezien op handhaving van de leeftijdsgrens voor verkoop van alcohol (en andere drugs) aan minderjarigen.
- ☐ Het dumpen van afval wordt beboet.

Het behoud van burgerlijke vrijheden

- ☐ De inwoners van Gemeente Sluis moeten erop kunnen vertrouwen dat zij zo min mogelijk door de overheid in hun privacy worden geschonden. De gemeente stelt een gegevensbeschermers ('data protection officer') aan.
- ☐ De gemeentelijke websites zijn goed beschermd tegen virussen en cyberaanvallen, zodat de informatie van inwoners privé is en blijft.
- ☐ GroenLinks is vóór legalisering van softdrugs. Gemeente Sluis draagt bij aan de beweging voor legalisering.

Internationaal

Denk mondiaal, handel lokaal

- ☐ De gemeente gaat al haar producten en diensten duurzaam, diervriendelijk en fair trade inkopen.
- ☐ In 2022 moet dit 100% procent zijn.
- ☐ De gemeente informeert de inwoners actief over haar internationale activiteiten.
- ☐ Europese fondsen benutten we voor gemeentelijk en regionaal beleid.
- ☐ Samenwerking met onze Vlaamse buurtgemeenten wordt geïntensiveerd op het gebied van regelgeving, werkgelegenheid, cultuurvoorzieningen et cetera.

Vluchtelingenbeleid

- ☐ Ook onze gemeente denkt en doet mee aan de opvang van vluchtelingen, in nauw overleg met bewoners.
- ☐ Bij voorkeur vangen we op in kleinschalige voorzieningen.

- ☐ Gemeente Sluis werkt actief aan het draagvlak voor vluchtelingenopvang onder inwoners, door hen goed te informeren en door met hen te overleggen.
- ☐ Vluchtelingen beginnen direct na aankomst in de gemeente met een taalcursus en indien mogelijk met (vrijwilligers-)werk om de integratie te versnellen.
- ☐ Als een vluchteling een verblijfsvergunning krijgt, helpt de gemeente Sluis hem of haar zo snel mogelijk aan woonruimte en krijgt hij of zij integratiebegeleiding.
- ☐ De gemeente voert regie over de inburgering, samen met de vluchteling.
- ☐ Uitgewezen asielzoekers in nood krijgen van de gemeente ondersteuning en tijdelijke opvang.
- ☐ Jonge immigranten krijgen extra aandacht.

De gemeente en haar inwoners

Samenwerken met bewoners van de kernen en dorpen

- ☐ Inwoners van Gemeente Sluis kunnen in een vroeg stadium al meepraten over belangrijke beslissingen en hebben daadwerkelijk invloed: beginspraak.
- ☐ De gemeente ontwikkelt nieuwe ideeën samen met burgers. Meepraten en invloed uitoefenen begint in de kernen.
- ☐ We gaan experimenteren met verschillende manieren van inspraak, om uiteindelijk zoveel mogelijk mensen mee te kunnen laten doen.
- ☐ Met het 'burgerinitiatief' krijgen de inwoners van Gemeente Sluis de mogelijkheid om punten op de agenda van de gemeenteraad te zetten.
- ☐ Burgers krijgen het recht om een alternatieve aanpak voor te stellen voor publieke doelen in hun omgeving ('right to challenge').
- ☐ De gemeente ondersteunt haar inwoners bij eigen initiatieven en doet dat waar nodig ook pro-actief. Zo voorkomen we een tweedeling tussen proactieve en reactieve kernen.
- ☐ De gemeente overlegt regelmatig met belangrijke organisaties in Gemeente Sluis om te weten wat er speelt.
- ☐ De gemeente komt ook 'buiten': de medewerkers weten wat er leeft in Gemeente Sluis.
- ☐ Vrijwilligerswerk wordt goed ondersteund.

Goede dienstverlening

- ☐ Medewerkers aan het loket zijn klantvriendelijk, denken mee en kennen hun inwoners.
- ☐ We vragen onze inwoners tips voor een betere dienstverlening.
- ☐ Iedereen heeft gemakkelijk toegang tot gemeentelijke informatie. De informatie wordt vraaggericht en makkelijk vindbaar aangeboden. Mensen hoeven niet onnodig lang te zoeken naar informatie op de gemeentelijke website.
- ☐ De gemeente biedt dienstverlening zoveel mogelijk digitaal aan. Mensen die behoefte hebben aan rechtstreeks contact en/of niet om kunnen gaan met de digitale dienstverlening, blijven we natuurlijk helpen aan het loket.
- ☐ De dienstverlening aan ondernemers komt op een hoger plan.
- ☐ Nieuwe inwoners krijgen een welkomstpakket van de gemeente.

Een transparant en integer bestuur

- ☐ Het gemeentebestuur informeert haar bewoners over wat er wel en niet is bereikt en wat dat heeft gekost.
- ☐ De gemeentelijke rekenkamer in Gemeente Sluis heeft een actieve rol en wordt serieus genomen.
- ☐ Er komt een openbaar subsidieregister zodat iedereen kan zien wie subsidie van de gemeente ontvangt.
- ☐ Het vertrouwen in de democratie gaat de gemeente aan het hart. Raad, college en ambtelijke organisatie laten in ieder geval één keer per raadsperiode de eigen integriteit doorlichten.
- ☐ Gemeente Sluis stelt de gegevens die zij verzamelt beschikbaar als open data, die niet te herleiden zijn tot personen. Zo krijgen burgers en bedrijven de kans om innovatieve toepassingen te ontwikkelen met overheidsdata.

De gemeentelijke organisatie

- ☐ We pleiten niet voor een fusie van de Zeeuws-Vlaamse gemeenten. Wel voor samenwerking zodat met name de kwaliteit van de organisatie verbetert door de benodigde expertise samen te bundelen in gedeelde kennis en specialisten. De GL partij in alle drie de gemeenten zal die kwaliteit gezamenlijk trachten te monitoren.
- ☐ De gemeente levert kwaliteit. Het liefst met ambtenaren met een vast contract. Waar dat effectiever is met behulp van externe adviseurs. Maar wij zijn tegen draaideurconstructies.
- ☐ Waar mogelijk werken we ambtelijk samen met onze buurgemeenten.
- ☐ Als de gemeente taken uitbesteedt, zoals de thuiszorg, let ze in de eerste plaats op kwaliteit en niet alleen op kosten. Ook zaken als duurzaamheid en een goede omgang met personeel (vaste contracten) nemen we mee in de beslissing.
- ☐ In het belang van de inwoners zorgt de gemeente voor tevreden en betrokken ambtenaren.
- ☐ De gemeenteraad krijgt voldoende ondersteuning om al haar taken naar behoren uit te kunnen oefenen: zowel met betrekking tot de koers van het beleid als de controle op de uitvoering daarvan.
- ☐ Bij elk nieuw beleidsplan zal een duurzaamheidsparagraaf en een communicatieplan worden toegevoegd zodat lange termijn effecten goed in kaart worden gebracht en de optimale dienstverlening naar de inwoners wordt nagestreefd.
- ☐ De gemeente Sluis werkt samen met andere gemeenten om haar kennis van ICT te vergroten.